

gedrag bepaalt (*proximate explanation*) maar ook waar dat mechanisme oorspronkelijk ontstaan is (*ultimate explanation*). Back's boek leidt ons in in dit soort vraagstukken over commitment en coöperatie, voegt puzzelstukjes toe om ze beter te begrijpen en roept op tot nadenken over hoe we deze vraagstukken verder kunnen onderzoeken. Ten slotte is het de moeite waard te vermelden voor lezers die het Engels minder vaardig zijn dat het boek eindigt met samenvattingen in het Nederlands, Hongaars en Chinees.

Vincent Buskens

Galen, R.I. van
Solidarity and ambivalence in
parent-child relationships

Dissertatie Universiteit Utrecht
Handelsuitgave: ICS Dissertation Series, no.
134, 2007, 61 pp.
ISBN 978 90 9022090 1

Uitgaande van belangrijke sociaal-demografische en -culturele ontwikkelingen in de samenleving wordt al geruime tijd onderzoek gedaan naar de vermeende 'decline of the family'. Mede dankzij het beschikbaar komen van de Netherlands Kinship Panel Study (NKPS) is het nu ook in Nederland goed mogelijk om grootschalig survey-onderzoek te doen naar de hedendaagse familie. Dit proefschrift past binnen de traditie van onderzoek naar veranderingen in de structuur en interactie binnen familierelaties. Het is de kracht van dit proefschrift om binnen het welbekende terrein van de familiesociologie vier nieuwe vragen te onderzoe-

ken. Met een in- en uitleiding die vier artikelen aan elkaar koppelen, vormt dit proefschrift een zeer leesbaar geheel dat van belang is voor onderzoekers en andere geïnteresseerden in het wel en wee van de Nederlandse familie.

De eerste nieuwe vraag in dit onderzoek betreft een historisch perspectief op de veranderingen in de familiestructuren in Nederland sinds 1850. Door gegevens van de Historische Steekproef Nederland te koppelen aan die van de NKPS is het Van Galen gelukt om een beeld te creëren van de familiestructuur van kinderen geboren tussen 1850 en 1985. De resultaten laten zien dat leven in een niet-intacte familie tegenwoordig veel minder voorkomt dan een eeuw geleden. Duidelijk bewijs was er voor het feit dat de familiestructuur in de loop van de eeuw is verworden tot een 'bonestaak', waarin intragenerationele contacten verdrongen zijn door intergenerationele contacten.

Het afnemen van het aantal broers en zussen binnen Nederlandse families leidde tot de vraag in hoeverre broers en zussen het contact tussen ouder-kinddyades beïnvloeden. Ook in dit hoofdstuk wordt een nieuw perspectief ingenomen; niet alleen het aantal broers en zussen is hier aan de orde, maar vooral de kenmerken van de broers en zussen en de mate waarin broers en zussen zelf ook contact met de ouder hebben. Met twee ouder-kind-dyades per gezin en veel gegevens over alle andere broers en zussen in het gezin, laat Van Galen zien dat een volwassen kind meer contact heeft met de ouder naarmate de andere broers of zussen geografisch of emotioneel verder van de ouder afstaan. Dit resultaat onderbouwt de veronderstelling dat kinderen, al dan niet bewust, elkaars situatie in overweging nemen als het erom

gaat contact met (oude) ouders te onderhouden.

De derde onderzoeksvraag in deze dissertatie gaat in op de interactie tussen ouders en kinderen en bouwt voort op de veronderstelling dat in dergelijke hechte relaties sprake kan zijn van zowel positieve als negatieve interacties. Een stapje verder dan bestaand onderzoek zoekt Van Galen naar verschillende gradaties van ambivalentie. Hij vindt vijf typologieën van ouder-kindrelaties die variëren van 'harmonisch' tot 'verwijderd'. Bijna een derde van deze relaties was 'ambivalent' te noemen, waarbij er sprake was van een intensieve uitwisseling van steun gecombineerd met spanning. Dit bleek positief samen te hangen met indicatoren van relatiekwaliteit, hetgeen Van Galen doet concluderen dat de co-existentie van solidariteit en conflict in feite een gezond teken is.

In het vierde artikel gaat Van Galen door op deze laatste bevinding en onderzoekt onder welke condities ambivalente relaties negatief met relatiekwaliteit samenhangen. De resultaten geven aan dat kinderen die weinig andere relaties hebben, vaker een negatief ambivalente relatie hebben met de ouder. Anderzijds zijn de kinderen met sterke familienormen degenen die vaker een positief ambivalente relatie met de ouder hebben. Terecht wijst Van Galen hier op de mogelijkheid dat sterke familienormen eerder een buffer zijn voor ambivalente familierelaties dan een negatieve factor. Vooral in families waar men zich sterk met elkaar verbonden voelt, kunnen conflicten aangegaan en weer opgelost worden en hoeven deze niet te leiden tot een slechtere relatiekwaliteit.

De bijdrage van deze vier artikelen aan de familiesociologie is vooral sterk in empirisch opzicht. Dankzij de zeer rijke data brengt dit

proefschrift nuances aan in de bestaande opvattingen over de structuur van en interactie binnen Nederlandse families. De waardering voor de aanpak van het onderzoek blijkt ook al uit het feit dat inmiddels drie van de vier artikelen uit dit proefschrift zijn gepubliceerd in vooraanstaande Engelstalige tijdschriften. Gegeven de groeiende complexiteit in familierelaties en de lange tijd waarin ouders en kinderen hun leven delen, is het proefschrift een waardevolle aanvulling op bestaande kennis over ouder-kindrelaties in een veranderende samenleving.

Dr. Marjolein Broese van Groenou
Universitair hoofddocent, afdeling
Sociologie, Vrije Universiteit Amsterdam

Meulen, R. van der
Brug over woelig water.
Lidmaatschap van sportverenigingen, vriendschappen, kenniskringen en veralgemeend vertrouwen

Dissertatie Radboud Universiteit Nijmegen,
2007
ICS 2007, 153 pp
ISBN 978 90 361 0083 0

Ruud van der Meulen heeft een moderne dissertatie geschreven. Modern in de zin dat zijn boek een bundel is van een bewerking van vier eerder gepubliceerde artikelen, voorzien van voor- en nabeschuiving. Van twee artikelen is hij de enige auteur, bij de andere twee is zijn promotor betrokken en bij een daarvan ook nog een ander. Ondanks de bewerking van de artikelen voor het proefschrift hebben de inleidingen een zeer grote overlap.